25. 1. 2005

ID: 30504

Hodnocení důkazů v rámci dovolání

Dovolací soud může hodnocení důkazů provedené v nalézacím řízení přezkoumávat jen tehdy, pokud je toto hodnocení v rozporu s pravidly logického myšlení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 465/2003, ze dne 27.8.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce Z. U., zastoupeného advokátem, proti žalovaným: 1) V. W. a 2) I. W., o odstranění stavby, vedené u Okresního soudu v Děčíně pod sp. zn. 7 C 91/99, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. června 2002, č. j. 11 Co 641/2001-52, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal odstranění stavby garáže žalovaných z pozemku, jehož je většinovým podílovým spoluvlastníkem. Garáž postavená bez jeho souhlasu mu brání při výkonu práva k pozemku.

Okresní soud v Děčíně (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 27. dubna 2001, č. j. 7 C 91/99-33, uložil žalovaným povinnost „odstranit na vlastní náklady stavbu garáže postavené na pozemku p. č. 491, který má výměru 162 m2, zapsané na LV č. 83 pro k. ú. Ch., u Katastrálního úřadu v D. a to do 30 dnů od právní moci rozsudku“, a dále rozhodl o nákladech řízení. Dospěl ke zjištění, že předmětnou garáž vybudoval H. W., právní předchůdce žalované 2), se svojí manželkou, žalovanou 1). Se stavbou započali v roce 1975 na cizím pozemku bez souhlasu vlastníků pozemku a bez stavebního povolení. Proto jsou dány podmínky pro rozhodnutí o odstranění stavby podle § 135c odst. 1 občanského zákoníku (dále „ObčZ“).

Krajský soud v Ústí nad Labem jako soud odvolací rozsudkem ze dne 11. června 2002, č. j. 11 Co 641/2001-52, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl. Odvolací soud považoval za základní otázku, zda garáž má charakter neoprávněné stavby v občanskoprávním smyslu a zda jde o stavbu, na niž lze aplikovat § 135c ObčZ. Takovou by byla stavba postavená na pozemku bez oprávnění na něm stavět, tedy bez občanskoprávního titulu. Nebylo třeba zkoumat, zda stavba byla postavena na základě stavebního povolení, neboť tato otázka spadala do kompetence stavebního úřadu. Rozhodné bylo zjištění, zda k postavení garáže došlo bez souhlasu vlastníka pozemku, či zda takový souhlas v době výstavby existoval. Tím se ale soud prvního stupně nezabýval a pro svůj názor, že jde o stavbu neoprávněnou, vycházel z toho, že garáž byla postavena bez stavebního povolení. To bylo sice nesporné, ale z hlediska důvodnosti žaloby nerozhodné. Garáž byla postavena na pozemku nacházejícím se původně ve spoluvlastnictví různých vlastníků, mimo jiné i stavebníků sporné garáže manželů W. a teprve později, při vypořádávání spoluvlastnictví předmětného pozemku, byl pozemek přikázán manželům U., takže se garáž „octla na pozemku následně přikázaném vlastníku odlišnému od jejího stavebníka, ačkoliv původně tomu tak nebylo“. Zejména z výpovědí žalobce a dalších spoluvlastníků pozemku v řízení vedeném u téhož soudu pod sp. zn. 7 C 58/89 a ze zápisu z 27. 4. 1983 sepsaného na odboru územního plánování bývalého MěstNV v D. učinil závěr, že při výstavbě garáže manželů W., ale i při výstavbě dvojgaráže manželů U. na pozemcích ve spoluvlastnictví všech těchto spoluvlastníků, existoval vzájemný souhlas se stavbami a teprve dodatečně byly ze strany manželů U. vzneseny výhrady, které se staly důvodem sporů. Uzavřel, že nešlo o stavbu neoprávněnou ve smyslu § 135c ObčZ. Jestliže byla garáž postavena bez stavebního povolení, je věcí stavebního úřadu, aby rozhodl buď o její legalizaci nebo odstranění. Z usnesení Okresního soudu v

Děčíně sp. zn. D 1522/97 pak odvolací soud zjistil, že v rámci vypořádání dědictví po H. W. byla mezi dědici schválena dohoda, podle níž žalovaná 2) převzala do svého vlastnictví předmětnou garáž, a proto žalovaná 1) není v daném sporu legitimována.

Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalobce dovolání, jeho přípustnost opírá o § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále „OSŘ“) a uplatňuje dovolací důvody uvedené v § 241a odst. 2 písm. a) a b) OSŘ a v § 241 odst. 3 OSŘ. Uvádí, že odvolací soud postupoval nesprávně, když ve věci sám rozhodl, ač dospěl ke zcela odlišným skutkovým i právním závěrům, než soud prvního stupně, který se otázkou souhlasu či nesouhlasu vlastníků pozemku se stavbou garáže nezabýval. K této otázce nebylo dokazování před procesním soudem vedeno a odvolací soud proto měl rozsudek soudu prvního stupně zrušit a věc mu vrátit k novému projednání se závazným právním názorem. Pak mohlo být soudem prvního stupně provedeno k dané otázce dokazování včetně výslechu svědků. Dovolatel dále nesouhlasí se závěry odvolacího soudu ohledně údajné existence souhlasu tehdejších spoluvlastníků pozemku se stavbou garáže, neboť to z důkazů, připomenutých odvolacím soudem, nevyplývá. Spory ohledně garáže započaly hned od zahájení stavby, když stavba musela být ke stížnosti žalobcova otce v roce 1980 pozastavena. Žádný jednoznačný souhlas se stavbou garáže nebyl vysloven. Dovolatel a jeho manželka s výstavbou garáže souhlasili, ale pouze s podmínkou, že proběhne řádné stavební řízení, k čemuž nedošlo. Součástí stavebního řízení a vydání stavebního povolení bylo předložení oprávnění nakládat s pozemkem a tedy písemný souhlas všech spoluvlastníků. Takový souhlas neexistoval a to dovolatel dokládá písemným prohlášením svého otce a své manželky. Skutková zjištění odvolacího soudu jsou tedy evidentně chybná a z nich byly odvozeny i nesprávné právní závěry. Navrhuje, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalované se k dovolání nevyjádřily.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) OSŘ, že jsou uplatněny dovolací důvody upravené v § 241a odst. 2 písm. a) a b) a v § 241a odst. 3 OSŘ a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 odst. 1 OSŘ), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání není důvodné.

V řízení postupuje soud v součinnosti se všemi účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná a aby skutečnosti, které jsou mezi účastníky sporné, byly spolehlivě zjištěny (§ 6 OSŘ).

Odvolací soud změní rozhodnutí, jestliže soud prvního stupně rozhodl nesprávně, ačkoli správně zjistil skutkový stav (§ 220 odst. 1 OSŘ). Odvolací soud může změnit rozhodnutí i tehdy, jestliže po doplnění dokazování je skutkový stav věci zjištěn tak, že je možno o věci rozhodnout (§ 220 odst. 2 OSŘ). Odvolací soud může opakovat dokazování nebo je i doplnit, nejde-li o rozsáhlejší doplnění a lze-li je provést bez průtahů (§ 213 odst. 2 OSŘ).

Účastníci jsou povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede (§ 120 odst. 1 OSŘ). Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny (§ 120 odst. 3 věta druhá OSŘ).

V projednávané věci žalobce tvrdil, že stavba garáže byla provedena bez souhlasu majitelů pozemku. Již ve vyjádření k žalobě (č. l. 7 spisu) žalované namítaly, že garáž nebyla postavena bez souhlasu žalobce; tuto námitku opakovaly i při jednání před soudem prvního stupně (č. l. 31). Na tuto obranu žalobce nereagoval, a to ani v závěrečném přednesu, ani v odvolacím řízení, přestože ji žalované v odvolání opakovaly (č. l. 35). Nemůže tedy nyní tvrdit, že neměl v řízení před soudem prvního

stupně možnost vznést potřebná tvrzení a navrhovat k nim důkazy. Nic nebránilo ani doplnění dokazování před odvolacím soudem, neboť nešlo rozsáhlejší doplnění a mohlo být provedeno bez průtahů. Neobstojí ani výtka, že by skutkové zjištění o souhlasu žalobce a dalších spoluvlastníků se stavbou garáže nemělo oporu v provedeném dokazování. V řízení před Okresním soudem v Děčíně, vedeném pod sp. zn. 7 C 58/89, jehož účastníkem byl i žalobce, bratr žalobce M. U., tehdy další spoluvlastník pozemku, uvedl: „…v roce 1980 jsme na žádost navrhovatelů (tj. stavebníků garáže) dali jako spoluvlastníci my všichni předběžný souhlas k tomu, aby zahájili stavbu garáže“. Dále uvádí, že neznali parametry budoucí garáže a po jejím dokončení v roce 1982 byli nepříjemně překvapeni (č. l. 6 v.). Nynější žalobce odkázal na to, co již říkal M. U. a uvedl, že i on dal ke stavbě „…předběžný souhlas“, neboť „neměl důvod pochybovat, že by neměli náležitou dokumentaci nebo že by měli stavební povolení“, a že se do ukončení stavby o ni nezajímal. Konečně tehdejší druhá žalovaná uvedla, že předmětná garáž byla postavena v roce 1980 a řízení u stavebního úřadu vyvolali až v roce 1982 proto, že „předtím probíhalo jednání odpůrců a navrhovatelů o tom, jak odstranit nevyhovující stav (vlhnutí dřeva apod.)“. Z těchto výpovědí vyplývá závěr, že ostatní spoluvlastníci s vybudováním garáže souhlasili, neměli proti ní zpočátku žádné námitky a že nynější žalobce se domníval, že stavba je řádně povolena. Žalobce a jeho bratr sice s odstupem několika let hovoří o předběžném souhlasu, ovšem zde je třeba poukázat na skutečnost, že úřední řízení o stavbě vyvolali až za dva roky po jejím dokončení. První zmínka o nesouhlasu ostatních spoluvlastníků pozemku s konečnou podobou stavby ve spise stavebního úřadu je až v podání F. a M. U. ze 4. 12. 1982, ve které se uvádí, že stavbu provedl J. W. za souhlasu spoluvlastníků, ale s předpokladem, že bude mít potřebné náležitosti. Z toho se podává závěr, že se stavbou garáže souhlasili, vadila jim však její konečná podoba, která je obtěžovala. Šlo tu totiž jen o vyjádření pozdějšího postoje žalobce až v době, kdy vznikl spor po postavení garáže.

Podle § 132 OSŘ hodnotí důkazy soud podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci. Dovolací soud může hodnocení důkazů provedené v nalézacím řízení přezkoumávat jen tehdy, pokud je toto hodnocení v rozporu s pravidly logického myšlení. Ze shora uvedeného je zřejmé, že tak tomu v dané věci není. Proto nelze dojít k závěru, že skutkové zjištění odvolacího soudu, že tehdejší spoluvlastníci s výstavbou garáže souhlasili, nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování. Na tom nic nemění ani skutečnost, že prohlášení žalobce zachycené v zápisu ze dne 27. 4. 1983 před MěstNV v D. lze interpretovat i jinak. Skutkové zjištění odvolacího soudu o souhlasu se stavbou garáže má v podstatné části oporu v provedeném dokazování (viz shora) bez ohledu na případné dílčí nejasnosti. V tomto občanskoprávním řízení není předmětem sporu obtěžování účastníků garáží, ale právo stavebníků zřídit na pozemku, ke kterému měli v době stavby spoluvlastnické právo, garáž. Pokud byla stavba provedena se souhlasem ostatních spoluvlastníků, ale její konečná podoba je obtěžuje, mohou se domáhat nápravy u stavebního úřadu nebo u soudu žalobou podle § 127 odst. 1 ObčZ; o stavbu z občanskoprávního hlediska neoprávněnou však nejde.

Proti žalované 1) zamítl odvolací soud žalobu i proto, že již není vlastnicí sporné garáže. Dovolání směřuje i proti této části rozsudku, aniž by s uvedeným zjištěním nějak polemizovalo. Proto dovolací soud odkazuje v této části na zjištění odvolacího soudu a na jeho právní názor.

Z uvedeného je zřejmé, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné. Dovolací důvody upravené v § 241a odst. 2, 3 OSŘ tedy v posuzované věci nejsou dány. Vady řízení uvedené v § 229 odst. 1 a v § 229 odst. 3 OSŘ, jakož i jiné než v dovolání tvrzené vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, nebyly dovolacím soudem zjištěny. Proto nezbylo, než dovolání zamítnout (§ 243b odst. l OSŘ, věta před středníkem).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nájem bytu
- Nároky pozůstalých (exkluzivně pro předplatitele)
- Odpovědnost státu za újmu (exkluzivně pro předplatitele)
- Promlčení (exkluzivně pro předplatitele)
- Valná hromada (exkluzivně pro předplatitele)
- Doručování
- Zastoupení
- Zánik závazku
- Zadržovací právo
- Insolvenční řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)